

QORTI TAL-APPELL

IMĦALLFIN

**S.T.O. PRIM IMĦALLEF MARK CHETCUTI
ONOR. IMĦALLEF GIANNINO CARUANA DEMAJO
ONOR. IMĦALLEF ANTHONY ELLUL**

Seduta ta' nhar l-Erbgħa, 4 ta' Mejju, 2022.

Numru 30

Rikors numru 54/08/1 JRM

K & L Attard Limited (C 12030)

v.

Il-Kontrollur tad-Dwana u b'digriet tal-31 ta' Mejju 2012, isem l-intimat għandu jaqra Direttur Ġenerali (Dwana)

Il-Qorti:

1. Rat ir-rikors ta' K & L Attard Company Limited, ikkonfermat bil-gurament minn Keith Attard u pprezentat minnha fit-22 ta' Jannar, 2008.

“Illi l-esponenti hija soċjeta` illi ilha topera fil-kummerç għal snin twal fil-kamp tal-bejgħ tat-tabakk partikolarment u dejjem operat b'mod assolutament leġittimu u fir-rispett tal-liġijiet u tar-regoli kollha applikabbli għal kamp de quo;

Illi permezz ta' ittra ufficjali datata 31 ta' Diċembru 2007 lilha notifikata fil-5 ta' Jannar 2008 l-istess soċjeta` attriċi ġiet interpellata, mill-Kontrollur tad-Dwana intimat sabiex ai termini tal-Artikolu 466 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta, sabiex tħallas is-somma komplessiva ta' erbgħa miljun, ħames mija u sitta u sebgħin elf, tmin mija u ħamsa u għoxrin euro (EUR 4,576,825.00) konsistenti dazju ta' sisa u taxxa fuq il-valur miżjud fuq sigaretti għal perjodu bejn Marzu u Ottubru u parti minn Novembru 2007.

Illi stante li kif fuq imsemmi hija dejjem operat fl-ambitu tax-xogħol tagħha skont il-Liġi, inkluż għalhekk ukoll kull pendenza mad-Dipartiment tad-Dwana, l-esponenti kienet ferm sorpresa bl-interpellazzjoni għal kollox inaspettata tal-intima, liema interpellazzjoni hija effettivament għalhekk infondata fil-fatt u fid-dritt u għaldaqstant qiegħda tiġi nkontestata bil-qawwa kollha;

Illi s-soċjeta` esponenti appena mgħarrfa bil-pretenzjoni tal-intimat ipprezentat kull dokument u kkopera bis-sħiħ mal-intimat u kull investigazzjoni tar-rappreżentanti tad-Dipartiment tad-Dwana sabiex tinstab spjegazzjoni għal dan l-ammont reklamat li ċertament mhux dovut minnha.

Illi rriżulta ampjament fil-kors ta' din il-verifika (u kif jista' wkoll jiġi ampjament ippruvat waqt is-smiġħ tal-kawża) illi s-sigaretti in kwistjoni qatt ma ġew akkwistati mill-esponenti iżda minn terzi persuni illi illeġittimament u mingħajr awtorizzazzjoni ddikjaraw illi s-sigaretti kienu destinati għall-kummerċ mis-soċjeta` attriċi.

Illi sija mid-dokumenti u wkoll minn dikjarazzjonijiet li għandhom jirriżultaw li saru ex admissis minn ċertu Marvin Mckay illi s-sigaretti in kwistjoni nħarġu mhux mis-soċjeta` attriċi iżda mill-istess Marvin Mckay li saħansitra ffirmat personalment l-akkwist tal-istess sigaretti u kien huwa illi bieġħ l-istess mingħajr ma' ħallas d-dazzju u t-taxxi se mai dovuti.

Illi nonostante illi dan l-istat ta' fatt u ta' dritt ġie a konjizzjoni tal-intimat u tal-Pulizija Investigattiva, l-intimat ipproċeda biex mingħajr ebda ġustifikazzjoni la fattwali u l-anqas ta' dritt, u ċertament bl-aktar mod intempestiv, ipprezenta ittra ufficjali datata 31 ta' Diċembru 2007 fejn is-soċjeta` intimata qed tiġi interpellata, a tenur tal-artikolu 466 tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta, biex tħallas l-imsemmi ammont li ċertament mhux minnha dovut.

Illi kif jista' jiġi ampjament ippruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawża s-soċjeta` attriċi qatt ma kellha l-pussess jew kontroll il-konsenji tas-sigaretti msemmija u qatt ma kellha fil-kustodja jew mħażen tagħha l-imsemmija sigaretti u kull sigaretti konċernati ġew akkwistati għad-insaputa tagħha kif premiss.

Illi s-soċjeta` attriċi ppreżentat lill-intimat kull invoice u dokumenti fl-eżerċizzju tal-kummerċ tagħha sabiex dan jista' jiġi apprezzat u kkontrollat.

Illi mill-ammont ta' erbgħa miljun, ħames mija u sitta u sebgħin elf, tmin mija u ħamsa u għoxrin euro (**EUR 4,576,825.00**) reklamati mill-intimat qegħdin jiġu deċiżament kontestati bħala ċertament mhux dovut l-ammont ta' tlett miljuni mitejn u wieħed u tmenin elf, mitejn u disgħa u tmenin euro u sebgħin euro ċenteżmu (**EUR 3,281,289.70**) li kif irriżulta ampjament lill intimat u kif jista' jiġi ippruvat huwa dovut totalment minn terzi.

Illi in kwantu għal bilanċ ta' miljun u ħamsa u disgħin elf, ħames mija u ħamsa u tletin euro u tletin euro cent (**EUR 1,295,535.30**) l-esponent, għal korrettezza, qed tiriserva d-drittijiet tagħha skont il-liġi għaliex b'referenza għal dan l-ammont mhux immedjatament kontestat (bħal bilanċ premess) għad jinħtiegħ illi ssir verifika dettaljata – sia dokumentarja kif ukoll fattwali u ta' kontabilita` - sabiex tkun tista' tiġi verifikata l-eżattezza o meno tal-istess talba – u għalhekk ukoll, f'dan l-istadju din il-parti tat-talba reklamata mill-intimat qiegħda tiġi kontestata;

Illi l-esponenti huma biss responsabbli illi jħallsu għall-attività kummerċjali u bejgħ ta' sigaretti fix-xhur pretiżi mill-Kontrollur tad-Dwana in kwantu s-sigaretti illi ġew minnhom akkwistati effettivament u li ġew fil-pussess effettiv tagħhom u dan skont kif jidher fid-dokumenti mmarkati u hawn esebiti Dokument A 1 sa A 33 li huma invoices u s-sales kollha magħmula mis-soċjeta` attriċi fis-sena kollha 2007,

Illi l-intimat huwa pienament edott mill-fatt illi l-esponenti hija stess vittma ta' irregolaritajiet magħmula minn terzi pero` xorta għażlet li tipproċedi fil-konfront tal-esponenti bil-proċeduri eċċezzjonali kontemplati mill-artikolu 466 tal-Kap. 12;

Illi kif jista' jiġi ampjament ippruvat impjegati u uffiċjali tad-Dwana naqsu illi jiġbdu l-attenzjoni tas-soċjeta` attriċi l-akkadut stante illi skont il-proċedura adoperata u vigenti li ser tiġi ikkonfermata, id-Dipartiment tad-Dwana solitament jobbliga l-ħlas tad-dazju u tas-Sisa u l-Vat fi żmien xahar iżda f'dan il-każ naqas illi jagħmel il-kontrolli neċessarji u ħalla diversi xhur qabel ma rreklama tali ammonti li thallew jeskalaw.

Illi għandu wkoll jirriżulta waqt it-trattazzjoni tar-rikors, l-istess Dipartiment tad-Dwana fl-operat tal-proċedura f'dan il-kamp tas-sigaretti f'dal każ ħareġ li għandhu nuqqas kbir stante illi ppermetta li terzi jabbużaw għad-insaputa tas-soċjeta` attriċi u tali nuqqas issa jinstab jiġi vversat ingustament fuq l-istess soċjeta` rikorrenti li ċertament mhux responsabbli għal terzi.

Illi inoltre l-intimat jinstab jiddetjeni l-ħażna ta' tabakk fl-imħażen tal-istess soċjeta` attriċi liema prodotti huma ta' natura li tista' tiddetorjora u għalkemm mitlub jirrilaxxa l-istess jinstab jirrifjuta ingustament;

Illi għar-raġunijiet premissi u in ottemperanza mal-Artikolu 466 (1), (2), (3) u (4) tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta, is-soċjeta` attriċi għandha raġunijiet fondati biex tikkontesta t-talbiet u l-pretensjonijiet tal-intimat fl-ittra uffiċjali fuq imsemmija, u qiegħdha tippreżenta dan ir-rikors ai termini u effetti tal-artikolu 466 (2) tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta;

Jgħid għalhekk l-intimat għaliex dina l-Onorabbli Qorti ma għandhiex;-

1. Tiddikjara illi l-ammont kontenut fl-ittra uffiċjali tal-31 ta' Diċembru 2007 fuq imsemmija fl-ammont ta' erbgħa miljun, ħames mija u sitta u sebgħin elf, tmin mija u ħamsa u għoxrin euro (**EUR 4,576,825.00**) minnu reklamat, jew somma verjuri, mhux effettivament dovut mis-soċjeta` attriċi;

2. Tordna lill-intimat jirrilaxxa kull oġġett miżmum fil-pussess tiegħu li jappartjeni lis-soċjeta` attriċi u tordna r-rilaxx u ai termini tal-Artikolu 466 (4) tal-Kap. 12 tiddekrete r-rilaxx tal-istess stante illi l-merkanzija hija waħda li tiddeterjora u tispicċa f'qasir żmien;

3. Tiddikjara lill-intimat responsabbli għad-danni kollha sofferti mis-soċjeta` attriċi bħala riżultat tal-azzjoni fuq imsemmija magħmula mill-intimat;

4. Tillikwida d-danni kollha eventwali u konsegwenzjali għal dan il-qbid ingust u żbaljat tal-merkanzija fin-nuqqas.

5. Tikkundannah li jhallas lis-soċjeta` attriċi kwalsiasi ammont li jiġi hekk likwidat in linja ta' Danni minħabba dan il-qbid ta' oġġetti;

Bl-ispejjeż u nteressi legali kontra l-intimat li jibqa' minn issa ngunt in subizzjoni".

2. Rat ir-risposta ġuramentata tal-Kontrollur tad-Dwana (illum imsejjaħ Direttur Ġenerali (Dwana)), ippreżentata minnu fit-3 ta' Marzu, 2008.

"Illi l-fatti kif esposti fir-rikors promutur m'humix għal kollox korretti.

Illi r-rikorrent huwa liċenzjat bħala *tax warehouse keeper* ai termini tal-kap. 382 tal-Liġijiet ta' Malta u n-negozju tiegħu permess ta' din il-liċenzja huwa fis-sigaretti u tabakk. Din il-liċenzja fiha nurmu ta'

kundizzjonijiet marbutin magħha, liema kundizzjonijiet kienu miksura mir-rikorrenti u għalhekk illum hemm ammont sostanzjali ta' taxxa ta' dazju u sisa, u taxxa fuq il-valur miżjud dovuta mir-rikorrent, u dan dejjem skont il-kundizzjonijiet ta' din il-liċenzja.

Illi bħala *tax warehouse keeper*, ir-rikorrent kien awtorizzat jixtri s-sigaretti u tabakk *under duty suspension* u mbagħad jiddikjara mal-esponent perjodikament l-ammonti ta' sigaretti u tabakk li hu joħroġ mill-*warehouse* u jhallas id-dazju tas-sisa u l-VAT perjodikament ukoll skont din id-dikjarazzjoni tiegħu.

Illi minn verifiki li għamel l-esponent irriżulta li s-sigaretti u tabakk li r-rikorrent xtara *under duty suspension* ma qabilx mal-ammonti li hu ddikjara li ħareġ mill-*warehouse* magħdud mal-ammonti ta' dak li kien baqagħlu fil-*bond*. Minn dawn il-verifiki u kif se jirriżulta wkoll mill-provi, ħareġ ukoll li r-rikorrent kien jaf bl-ammonti kollha li l-kumpanija kienet qed tixtri u għalhekk ir-rikorrent illum ma jistax jinġheba wara l-aġir ta' terzi. Għalhekk l-ammont intier mitlub mill-esponent hu dovut mir-rikorrent.

Illi r-rikorrent jippretendi li għandu jkun l-esponent li jieħodlu ħsieb ħwejġu. Pero` r-rwol tal-esponent skont il-liġi hu li jħares id-dhul tal-Gvern u mhux l-interessi kummerċjali tal-persuni liċenzjati. Kif se jirriżulta waqt it-trattazzjoni tal-każ, fost oħrajn, ir-rikorrenti naqas li kull xahar jiddikjara x'merkanzija ħareġ mill-*warehouse* u jhallas dak li hu dovut fuqha.

Illi ta' min jgħid ukoll li r-rikorrent naqas ukoll li jhallas it-taxxi dovuti lill-esponent fuq dawk il-kunsinni li hu qed jaċċetta li hu xtara *under duty suspension* u li dwarhom ir-rikorrent mhux qed jesprimi dubji dwar il-provenjenza tagħhom.

Illi r-rikorrent dejjem għandu dritt ifittex lil terzi għal kwalunkwe danni li setgħu ikkawżawlu pero` dan ma jfissirx li t-taxxi m'humieq dovuti mir-rikorrent lill-esponent. Fi kwalunkwe każ l-esponent isostni li r-rikorrent kien jaf b'kull kunsinna li kienet qed tinbiegħ lilu jew lir-rappreżentanti u impjegati tiegħu.

Illi rigward iż-żamma tat-tabakk u sigaretti proprjeta` tar-rikorrent, mill-intimat, l-esponent jissottometti li ladarba l-kundizzjonijiet tal-liċenzja nkisru, allura t-tabakk u s-sigaretti kienu fiċ-ċirkulazzjoni bi ksur tal-liġi u għalhekk kellhom jinżammu.

Illi rigward it-talbiet fir-rikors promutur, l-esponent jissottometti li t-tieni talba għar-rilaxx tal-merkanzija miżmuma mill-esponent ma tistax issir f'din il-kawża peress li l-artiklu 466 et seq li ai termini tiegħu qed issir din il-proċedura, ma jikkontemplahieq u l-unika talba li tista' ssir hija biex il-Qorti tiddikjara li l-ammont mhux dovut. Jingħad ukoll li għall-istess raġuni, it-tielet, ir-raba' u l-ħames talbiet ma jistgħux isiru.

Illi l-esponent, mingħajr preġudizzju għal dak li ġa ingħad, jgħid ukoll li in kwantu t-talbiet fir-rikors promutur jittantaw jattakkaw l-għemil amministrattiv tal-esponent, l-ebda talba għal danni ma tista' tkun kunsidrata minn din il-Qorti ħlief jekk ikunu segwiti d-dettami tal-artiklu 469A tal-Kap. 12, stante li din hija l-unika azzjoni permessa mil-liġi li permezz tagħha jistgħu jintalbu danni allegatament kaġunati minn għemil amministrattiv.

Salv eċċezzjonijiet oħra jekk ikun il-każ.

Għaldaqstant l-esponent jissottometti li l-ammont mitlub permezz tal-ittra uffiċjali msemmija huwa dovut fl-intier tiegħu mir-rikorrent u għalhekk l-ittra uffiċjali tal-31 ta' Diċembru 2007 għandha tkun konferma fl-effetti kollha tagħha".

3. Rat is-sentenza tal-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili tat-22 ta' Settembru, 2021, li permezz tagħha l-kawża ġiet deċiża fis-sens illi ċaħdet it-talbiet attriċi minħabba li ma jirriżultawx mistħoqqa fil-fatt u fid-dritt, laqgħet l-eċċezzjonijiet tad-Direttur bħala mistħoqqa u ordnat li l-ispejjeż tal-kawża jitħallsu mill-kumpanija attriċi.

4. Dik il-Qorti tat is-sentenza tagħha wara li għamlet is-segwenti konsiderazzjonijiet:

"Illi din hija azzjoni taħt l-Artikolu 466 tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta biex iżzomm milli ssir eżekuttiva talba għall-ħlas magħmula b'att ġudizzjarju minn dipartiment tal-Gvern. Il-kumpanija attriċi (aktar 'il quddiem imsejja "K&L") qiegħda tikkontesta talba għall-ħlas magħmula mid-Direttur Ġenerali (Dwana) mħarrek (aktar 'il quddiem imsejjaħ "id-Direttur") b'ittra uffiċjali li fiha talabha tħallsu somma dwar dazju tas-Sisa u Taxxa fuq il-Valur Miżjud (VAT) fuq konsenji ta' sigaretti u tabakk maħżuna minnha matul iż-żmien bejn Marzu u Ottubru u parti minn Novembru tal-2007. K&L tgħid li hija qatt ma akkwistat is-sigaretti in kwistjoni, li iżda nkisbu minn terza persuna li, b'mod qarrieqi u mingħajr ir-rieda tagħha, iddikjarat illi s-sigaretti kienu maħsuba għal kummerċ min-naha ta' K&L, meta dan ma kienx il-każ. Tgħid ukoll li, minkejja li l-awtoritajiet kienu jafu b'dan il-fatt, id-Direttur xorta għażel li jisħaq li hija tħallsu t-tariffi mitluba fl-ittra uffiċjali tiegħu (minn issa 'l hemm imsejja "l-Ittra") li bis-saħħa tagħha jrid illi jkollu titolu eżekuttiv. K&L tgħid li, minn dak mitlub, hija lesta li tħallas biss ta' dak li xtrat hi u ġie fil-pussess

tagħha. Tixhet il-ħtija għal dak li ġara fuq id-Direttur billi tgħid li ħalla x-xhur jgħaddu qabel ma ressaq it-talba tiegħu għall-ħlas, u ħalla lil terzi persuni jabbużaw minnha. Tisħaq li d-Direttur qiegħed jitlob il-ħlas ta' dazju fuq ħwejjeġ tagħha li nżammu minnu u li tħallew jitgħarrqu għaliex ma riedx jaf bit-talba tagħha għar-rilaxx tagħhom;

Illi għal din l-azzjoni d-Direttur laqa' billi qal li l-ammont mitlub huwa tabilhaqq dovut, kif jirriżulta minn verifiki li għamel u għalhekk il-Qorti jmissha tiċhad it-talbiet attriċi. Żied jgħid li K&L, bħala *tax warehouse keeper* liċenzjata, messha kienet taf x'kienet il-merkanzija li kienet qiegħda tixtri u għaldaqstant ma tistax illum tinħeba wara terz billi tallega li xtrahom minn wara daharha. Jgħid li l-liġi timponi obbligi fuq K&L biex tieħu ħsieb ħwejjigħa, ħaġa li l-istess kumpanija naqset li tagħmel. Iżid jgħid li minkejja li K&L għandha kull jedd li tifttex lil terzi għad-danni li hija ġarrbet, jibqa' il-fatt li t-taxxa hija dovuta minnha. Jiħaq li t-talba għar-rilaxx ma tistax tintlaqa' billi l-proċedura li K&L għażlet li tressaq ma taħsibx għal rimedju bħal dan;

Illi mill-fatti li joħorġu mill-atti tal-kawża jirriżulta li K&L kienet liċenzjata mid-Dipartiment tad-Dwana (aktar 'il quddiem imsejjaħ "id-Dipartiment") bħala kustodju ta' maħżen tas-Sisa ("*tax warehouse keeper*"), u awtorizzata minnu biex tixtri s-sigaretti u t-tabakk taħt is-sospensjoni tad-dazji u tat-taxxi ("*under duty suspension*")¹ ;

Illi matul l-2007, kien jidher li K&L kienet qed tixtri kwantita` kbira ta' sigaretti u tabakk mingħand aġenti maltin biex tkun tista' tiggwadanja minn sistema ta' punti jew skont². L-ordni għax-xiri tal-merkanzija mal-aġenti kienet issir mid-direttur ta' K&L, Keith Attard³, filwaqt li wieħed Marvin McKay kien awtorizzat biex jiġbor il-merkanzija mingħand l-aġenti⁴, iħallashom tagħha u jiffirma għalihom. Kopja tad-'*delivery note*' (magħrufa bħala 'DAIM' – Dokument Amministrattiv Intern Meħmuż jew 'IAAD' – *Internal Administrative Accompanying Document*) kienet tingħata lid-Dipartiment⁵, filwaqt li kopja oħra tinżamm mill-aġent u minn K&L. Fuq il-kopji li ntbagħtu lid-Dipartiment, jirriżulta li kien hemm it-timbru ta' K&L bħala r-riċevitur tal-merkanzija⁶;

Illi jirriżulta li minn żmien għal żmien, K&L kienet qiegħda taqa' lura milli tgħaddi lid-Dipartiment id-dokumentazzjoni marbuta man-negozju tagħha minkejja li d-Dipartiment kien talabha bosta drabi biex tagġorna

¹ Xogħol il-kumpanija attriċi kien ta' bejjiegħa bl-ingrossa u distributur ta' prodotti tat-tabakk, u kellha l-jedd li tixtri x-xogħol bid-dazju u l-VAT sospiż, iżżommu għandha u toħorġu għall-bejgħ u tħallas id-dazju wara. Ara f'dan is-sens ix-xhieda ta' Albert Scerri f'paġ. 538 tal-proċess.

² Ibid. f'paġ. 538 u 546 tal-proċess.

³ Ara x-xhieda ta' Arthur Ciantar f'paġ. 484 u 485 tal-proċess, ix-xhieda ta' Nichola Cachia f'paġ. 493 u 495 tal-proċess, u l-affidavit ta' Albert Scerri f'paġ. 564 sa 565 tal-proċess.

⁴ Ara x-xhieda ta' Arthur Ciantar f'paġ. 491 tal-proċess, ix-xhieda ta' Nichola Cachia f'paġ. 494 tal-proċess, u dik ta' Albert Scerri f'paġ. 564 sa 565 tal-proċess.

⁵ Ara x-xhieda ta' Mark Borġ f'paġ. 109 u 114 tal-proċess, u dik ta' Albert Scerri f'paġ. 132 tal-proċess.

⁶ Ibid. f'paġ. 114 tal-proċess. Ara wkoll ix-xhieda ta' Joseph Arrigo f'paġ. 469 tal-proċess

t-tagħrif⁷. F'Diċembru 2007, id-Direttur irriżultalu li K&L kienet waqgħet lura wkoll fil-ħlasijiet ta' dazju tas-Sisa u VAT. Bil-ligi, K&L kienet obligata tħallas lid-Dipartiment kull ħmistax-il jum⁸. Dan wassal biex id-Direttur ħareġ ordni biex il-maħżen tagħha jiġi ssiġillat. Minn spezzjoni li saret fil-maħżen ta' K&L instab biss tabakk, filwaqt li minn ġewwa maħżen u ħanut li K&L għandha ġewwa l-Belt Valletta, ġew elevati numru kbir ta' sigaretti⁹. Id-Direttur għaldaqstant talab ukoll li K&L tgħaddilu d-dokumenti kollha li kellha dwar xiri li kienet għamlet bejn Marzu u Diċembru, 2007, biex seta' jasal fuq l-ammont li kien dovut lid-Dipartiment¹⁰;

Illi meta l-Kontrollur qabbel id-dokumenti li K&L għaddietlu mad-dokumenti li l-aġenti kienu għaddew lid-Dipartiment, irriżultalu li kien hemm nuqqas kbir ta' qbil¹¹ li, meta tkejlu l-valuri ta' dazju tas-Sisa u Taxxa dwar il-Valur Miżjud li messhom tħallsu minn K&L għal dawk il-konsenji kollha, kienu jwasslu għall-ammont ta' erba' miljuni, ħames mija u sitta u sebgħin elf, tmien mija u ħamsa u għoxrin euro (EUR 4,576,825). Meta dawn il-fatti nġiebu għall-attenzjoni ta' K&L, hija ċaħdet li d-differenza kienet daqshekk kbira;

Illi d-Direttur sejjaħ quddiemu lil Marvin McKay, u dan stqarr li laħaq xtara merkanzija fuq isem K&L mingħajr ma kien awtorizzat minnha¹². Meta ġie interrogat mill-pulizija, McKay, għalkemm ikkonferma l-istess stqarrija, deher maħsud bl-ammont li ġie mixli bih u ċaħad li kien innegozja daqstant fuq isem K&L¹³;

Illi fil-fehma ta' K&L, in-negozju li sar minn McKay f'isimha meta ma kienx awtorizzat kien fl-ammont ta' mitejn u tmintax-il elf, disa' mija wieħed u sebgħin euro (€218,971), filwaqt li dak dovut minnha lid-Dipartiment huwa fl-ammont ta' miljun, sitta u sebgħin elf, ħames mija tlieta u sittin ewro (€1,076,563)¹⁴;

Illi fil-31 ta' Diċembru, 2007, id-Direttur ħareġ l-Ittra li biha talab minn lil K&L tħallas erba' miljuni, ħames mija u sitta u sebgħin elf, tmien mija u ħamsa u għoxrin euro (€4,576,825) li, dwar tliet miljun sitt mija u tmienja u disgħin elf tliet mija u sebgħa u għoxrin euro (€3,698,327) minnhom kienu jirrapprezentaw dazju tas-Sisa u t-tmien mija u tmienja u sebgħin elf erba' mija u sebgħa u disgħin euro (€ 878,497) l-oħrajn jirrapprezentaw it-Taxxa fuq il-Valur Miżjud pretiżi minnu. Flimkien mal-

⁷ Ara x-xhieda ta' Mark Borġ f'paġ. 117 tal-proċess.

⁸ Ibid f'paġ. 108 tal-proċess.

⁹ Ibid f'paġ. 112 tal-proċess u l-affidavit tiegħu f'paġ. 569 tal-proċess. Ara wkoll ix-xhieda tal-Ispettur Ian Abdilla f'paġ. 544 tal-proċess.

¹⁰ Ara x-xhieda ta' Albert Scerri f'paġġ. 131 u 132 tal-proċess.

¹¹ Ara l-affidavit ta' Mark Borġ f'paġġ. 570 u 571 tal-proċess. Ara wkoll Dok. "MBA" sa Dok. "MBE" f'paġġ. 140 sa 783 tal-proċess.

¹² Ara x-xhieda ta' Emanuel Attard f'paġ. 93 tal-proċess, u ix-xhieda ta' Mark Borġ f'paġ. 121 tal-proċess.

¹³ Ara x-xhieda tal-Ispettur Ian Abdilla f'paġ. 545 tal-proċess.

¹⁴ Dok. "EA1", Dok. "EA15" f'paġ. 57 u 74 tal-proċess. Ara wkoll ix-xhieda ta' Emanuel Attard f'paġ. 97 u paġ. 102 tal-proċess.

Ittra kien hemm mehmuża d-dikjarazzjoni maħlufa tad-Direttur dwar l-eżekuttività tat-talba kif irid l-Artikolu 466 tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta. K&L laqgħet in-notifika tal-Ittra fil-5 ta' Jannar, 2008;

Illi fit-22 ta' Jannar, 2008, infetħet din il-kawża;

Illi fil-mori tal-kawża, id-Direttur naqqas l-ammont mitlub mingħand K&L għal tliet miljun, tliet mija u wieħed u tmenin elf, ħames mija u disgħa u erbgħin euro (€3,381,549)¹⁵. Gara wkoll illi l-maħżen reġa' għadda għand K&L¹⁶. Hareġ li meta l-maħżen kien issiġillat fuq l-ordni tad-Direttur, ma kienx hemm sigaretti maqbudin fih u t-tabakk li kien jinsab fih kien tħassar u ntrema¹⁷;

Illi għal dak li jirrigwarda l-konsiderazzjonijiet ta' xejra legali marbuta mal-każ, il-Qorti tqis li l-azzjoni ta' K&L trid titqies fil-qafas tal-Artikolu 466(2) tal-Kodiċi tal-Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili u l-għan li l-proċedura hemm maħsuba trid tilhaq. Dak l-artikolu jaqa' f'taqsima tal-kodiċi proċedurali li titkellem dwar il-kawżi tal-Gvern, u għaldaqstant hija taqsima li tirregola b'mod partikolari kif titmexxa l-proċedura fejn il-Gvern ikun waħda mill-partijiet. Ta' min jgħid ukoll li l-Artikolu 466 inbidel wara li Qorti ta' kompetenza kostituzzjonali kienet sabet li l-pretensjoni magħmula minn Kap ta' Dipartiment tal-Gvern li kienet tissarraf f'titolu eżekuttiv favur il-Gvern bla ma jingħata lill-parti intimata l-possibilita' li tikkontesta tali pretensjoni kienet iġġib ksur ta' jedd fundamentali għal smigħ xieraq¹⁸;

Illi bis-saħħa ta' dik id-dispożizzjoni tal-liġi jingħata lil kull debitur li jkun laqa' in-notifika ta' ittra ufficjali minn Kap ta' Dipartiment ir-rimedju li jitlob li l-Qorti ssib li t-talba mitluba f'dik l-ittra ufficjali ma hijiex mistħoqqa. Il-liġi torbot li dik l-azzjoni – bħalma fetħet K&L f'din l-istanza – titressaq fi żmien għoxrin jum minn dakinhar li tintlaqa' in-notifika tal-att ġudizzjarju li jkun. Jekk dik l-azzjoni ma ssirx, it-talba magħmula f'att ġudizzjarju bħal dak tinbidel f'titolu eżekuttiv. Hawnhekk toħroġ in-natura proċedurali partikolari ta' att ġudizzjarju bħal dak. Dan ifisser li l-Qorti trid tara jekk il-pretensjoni ta' Kap ta' Dipartiment hijiex mistħoqqa u dan iġib miegħu sħarriġ fil-mertu min-naħa tal-Qorti tad-dejn kontestat;

Illi fil-każ li l-Qorti għandha quddiemha, jidher li l-qofol kollu tal-kreditu pretiż mid-Direttur imħarrek jinbena fuq l-istqarrija jew aħjar l-ammissjoni mad-Dipartiment (u, aktar 'il quddiem, mal-Pulizija wkoll) min-naħa ta' Marvin McKay, li huwa ħadem minn wara dahar K&L meta ma kienx awtorizzat. Fis-sewwa, K&L ma tgħidx li l-ammont kollu mitlub fl-Ittra mhux dovut minnha, imma hija tisħaq li l-biċċa l-kbira minnu ma

¹⁵ Paġ. 500 tal-proċess.

¹⁶ Ara l-istqarrija tal-Avukat Matthew Brincat fis-smiegħ tad-29 ta' Jannar, 2009 f'paġ. 116 tal-proċess.

¹⁷ Dikjarazzjoni magħmula waqt is-smiegħ tad-29.1.2009, f'paġ. 116 tal-proċess.

¹⁸ Kost. 20.7.1994 fil-kawża fl-ismijiet Busuttil noe et vs Il-Prim Ministru et (Kollez. Vol: LXXVIII.i.175).

għandhiex tħallsu hi u ma jmisshix tintalab tagħmel tajjeb għan-nuqqas ta' ħaddieħor jew li titgħabba b'dawk in-nuqqasijiet. Mill-atti tirriżulta ammissjoni minn K&L fl-ammont ta' miljun, sitta u sebgħin elf, ħames mija tlieta u sittin ewro (€1,076,563)¹⁹. Il-kwestjoni li K&L tqanqal hi jekk il-bilanċ bejn dak li fil-fehma tagħha huwa dovut minnha għal dak li d-Direttur qiegħed jitlobha tħallsu għandhiex tħallsu hi, minkejja l-istqarrija tat-terzi;

Illi t-tieni konsiderazzjoni hi li t-talba li K&L qiegħda tikkontesta f'din l-azzjoni tagħha hija waħda mibnija fuq liġi fiskali²⁰. Dan ifisser ukoll li t-tifsira li trid tingħata lid-dispożizzjonijiet ta' liġi bħal dik trid tkun waħda li toqgħod għall-kelma tal-liġi bla tiġbid żejjed²¹. Hemm il-fehma wkoll li liġijiet tributarji huma ta' fejda jew utilita` pubblika u għalhekk iridu jingħataw applikazzjoni fejn ma hemmx dubju dwar iċ-ċirkostanzi tat-tħaddim tagħhom²², sakemm dak it-tħaddim ma jkunx f'konflitt mal-ordinament taħt il-liġi ġenerali²³. Ladarba fil-każ tal-lum qiegħed jintalab ħlas ta' dazju tas-Sisa u VAT, irid jintwera li dak il-ħlas huwa stabilit b'liġi u li l-liġi tfisser sewwa u b'mod ċar meta u kif dak il-ħlas ikun dovut;

Illi jekk wieħed jaqra sewwa dak li trid il-liġi, għandu jsib li l-ħlas ta' dazju fuq oġġetti dazjabbli għandu, fir-rigward tat-tluq ta' oġġetti dazjabbli, jithallas mill-magażzinier awtorizzat ('authorized warehouse keeper'), mid-destinatarju registrat ('registered consignee'), jew minn kull persuna oħra li tirrilaxxa l-oġġetti dazjabbli jew li f'isimha dawn jiġu rilaxxati mill-arranġament ta' sospensjoni tad-dazju²⁴;

Illi l-liġi tippreskrivi wkoll li kustodju ta' maħżen awtorizzat ikun meħtieġ li fost oħrajn, iżomm għal kull maħżen tas-Sisa, kull rendikont ta' stokk u ċaqliq ta' prodotti b'mod preċiż u korrett u li jirrifletti tabilhaqq l-istokk li hemm fiżikament fil-maħżen tas-Sisa awtorizzat, jipproduċi l-prodotti kull meta jkun hekk meħtieġ; u jagħti l-kunsens tiegħu għal kull sorveljar u kontroll fuq l-istokk²⁵. Id-dettall marbut mal-obbligu li kustodju ta' maħżen awtorizzat li jagħti rendikont jinstab preskritt fil-liġi fis-sura tar-Regolamenti magħmula taħt il-liġi ewlenija²⁶;

Illi d-dazju tas-Sisa dovut fuq oġġetti rilaxxati minn stazzjonijiet tad-Dipartiment jew imħażen ta' depożt ikkontrollati minnu għandu jithallas qabel ma dawk l-oġġetti jiġu rilaxxati²⁷. Min-naħa l-oħra, oġġetti dazjabbli prodotti f'Malta jistgħu jinżammu mill-kustodju ta' maħżen registrat taħt sospensjoni tad-dazju fil-konfini ta' maħżen tas-Sisa registrat. Dawn l-oġġetti jistgħu jingarru taħt sospensjoni tad-dazju

¹⁹ Dokti. "EA1" u "EA15" f'paġġ. 57 u 74 tal-proċess. Ara wkoll ix-xhieda ta' Emanuel Attard f'paġġ. 97 u 102 tal-proċess.

²⁰ L-Ordinanza tad-Dwana (Kap 37).

²¹ App. Civ. 11.1.1960 fil-kawża fl-ismijiet Muscat et vs Camilleri noe (Kollez. Vol: XLIV.i.15).

²² P.A. 15.4.1964 fil-kawża fl-ismijiet Anastasi noe vs Camilleri noe (Kollez. Vol: XLVIII.ii.952).

²³ App. Inf. PS 24.3.2004 fil-kawża fl-ismijiet Waldorf Car Hire Ltd vs Habitat Ltd.

²⁴ Art. 8(1)(a) tal-Kap. 382.

²⁵ Art. 10(1) tal-Kap. 382.

²⁶ Reg. 16 tar-Regolamenti dwar Oġġetti Dazjabbli, Sitt Skeda tal-Kap. 382.

²⁷ Reg. 10 tar-Regolamenti dwar Oġġetti Dazjabbli, Sitt Skeda tal-Kap. 382.

minn stabbiliment ta' produzzjoni reġistrat għal mażen tas-Sisa ieħor jew mażen ta' depożt approvat jew minn mażen ta' depożt approvat għal mażen tas-Sisa reġistrat jew mażen ta' depożt approvat ieħor u minn dak il-mażen tas-Sisa jew mażen għal post ta' tagħbija għall-esportazzjoni bħala merkanzija jew bħala provvisti ta' abbord jew għall-konsenja lil persuni eżentati. Il-ġarr tal-oġġetti huwa sugġett li jkollhom magħhom id-Dokument Amministrattiv Intern Mehmuz (DAIM) li għandu jispeċifika l-post minn fejn intbagħtu u l-post tal-konsenja, u l-kwantita` u d-deskrizzjoni tal-oġġetti, u għandu jiġi ffirmat mill-kunsinnatarju li jiċcertifika li rċieva l-oġġetti²⁸;

Illi l-Qorti jidhrilha li K&L kienet midħla sewwa mal-imsemmija dispożizzjonijiet u kienet imkissra fit-twettiq tagħhom minħabba l-esperjenza twila li kellha f'dan il-qasam fuq medda ta' snin. Kemm hu hekk, hija bla tlaqliq u sa minn żmien qabel ma d-Direttur bagħtilha l-ltra, kienet qieset kemm kellha x'tagħtih. Targumenta, iżda, li dak li ma awtorizzatx li jinxtara m'għandhiex taħti tiegħu. Tgħid ukoll li d-Dipartiment messu kien jaf bl-ammonti li kienu qegħdin jinxtraw u ma messux ħalla dak iż-żmien kollu jgħaddi qabel ma talabha l-ħlas fuqhom²⁹. Min-naħa l-oħra, id-Direttur iressaq tliet argumenti kontra dawk ta' K&L: l-ewwel, li l-liġi torbot lil kull kustodju ta' mażen tas-Sisa bl-obbligu li jirċievi l-oġġetti fl-imħażen awtorizzati, u li jżomm rendikont kif preskritt; it-tieni, li ladarba K&L kienet qiegħda ttella' l-punti mix-xiri tal-merkanzija, ma jistax ikun li ma kinetx taf kemm fil-fatt kienet qiegħda tixtri jew kemm kien qiegħed jidher jinxtara f'isimha³⁰; it-tielet, kif ġie konfermat lid-Direttur millaġenti tal-merkanzija, l-ordni għax-xiri tal-merkanzija kienet issir magħhom minn direttur ta' K&L innifisha³¹;

Illi l-Qorti, wara li ħadet qies tal-kunsiderazzjonijiet kollha msemmija u s-sottomissjonijiet tal-partijiet, tasal għall-fehma li t-talba tad-Direttur għandha mis-sewwa. Fil-fehma tagħha, il-ġustifikazzjoni tad-Direttur li jitlob il-ħlasijiet mingħand K&L issib l-għerug tagħha fil-fatt li K&L setgħet tibbenifika mis-sospensjoni tad-dazju wara li kisbet l-awtorizzazzjoni għal dan l-iskop mingħand l-istess Direttur, liema awtorizzazzjoni kienet marbuta mal-obbligu, fost l-oħrajn, li żżomm rendikont ta' x'merkanzija tidħol fl-imħażen tagħha jew tinħareġ minnhom. Hawnhekk toħroġ ukoll id-dgħufija tal-argument ta' K&L għaliex, fil-fehma tal-Qorti, hija ma seħħilhiex tipprowa kif imiss li hija tabilhaqq ma kinitx taf biċ-ċaqliq li kien għaddej fl-imħażen tagħha. Minbarra dan, ħareġ ċar minn xhieda mhux interessati, li d-dokumentazzjoni li kienet tgħaddi ma' kull transazzjoni ta' bejgħ ta' merkanzija ma setgħetx ma kenitx magħrufa minn K&L. Li kieku l-Qorti kellha twarrab din il-fehma, il-fatti xorta jwassluha biex tilqa' l-fehma tad-Direttur li K&L setgħet minn jeddha ma ressqitlux id-dokumenti kollha li kellha³². Tqis ukoll li kieku l-Qorti kellha tilqa' bħala minnha l-

²⁸ Reg. 12(1), (2) u (3) tar-Regolamenti dwar Oġġetti Dazjabbli, Sitt Skeda tal-Kap. 382.

²⁹ Ara Nota ta' Sottomissjonijiet tal-kumpanija attriċi f'paġġ. 494 tal-proċess.

³⁰ Ara x-xhieda ta' Albert Scerri f'paġġ. 539 u 540 tal-proċess.

³¹ Ara affidavit ta' Albert Scerri f'paġġ. 564 sa 565 tal-proċess.

³² Ara x-xhieda ta' Albert Scerri f'paġġ. 132 tal-proċess.

ammissjoni ta' McKay, l-ammissjoni mhix kompluta għaliex minn kliem l-ispettur dipartimentali Mark Borġ, McKay ċaħad li qarraq b'K&L bl-ammont li hija qed tixlih bih. Dan id-dubju ħareġ ukoll f'moħħ il-Pulizija meta interrogawh³³. Ħareġ ukoll li K&L kienet awtorizzata lil McKay biex jittratta f'isimha mal-kumpanniji fornitriċi konċernati³⁴. F'kull każ, jekk kemm-il darba McKay qarraq b'K&L, din hija ħaġa ta' bejniethom u r-rimedju li K&L jista' jkollha hija kontra t-terz imsemmi u mhux billi tonqos li tħallas dak li huwa dovut lid-Dipartiment, l-aktar meta jirriżulta minn għejjun oħrajn li l-kwantitajiet ta' sigaretti u tabakk li tmexxew f'dawk ix-xhur rilevanti kienu tabilhaqq "inbiegħu" mill-kumpanniji fornitriċi;

Illi ladarba d-dokumenti fil-pussess tal-Kontrollur juru li K&L kienet ir-riċevitur tal-merkanzija, bil-liġi K&L hija obbligata li tħallas it-taxxa dovuta fuqhom;

Illi raġuni oħra għaliex l-azzjoni ta' K&L m'hijiex mistħoqqa, hi għaliex hija stess tistqarr li parti sewwa mis-somma mitluba fl-lttra hija tabilhaqq dovuta lid-Direttur. Mela, safejn tgħodd dik l-istqarrija (li, kif ingħad qabel, hija dokumentata fi prova mressqa minn K&L innifisha³⁵ u f'xhieda mogħtija³⁶ li tmur għal żmien qabel ma nfetħet din il-kawża), l-lttra għandu jkollha tabilhaqq effett ta' titolu eżekuttiv;

Illi dan kollu jwassal lill-Qorti biex tqis l-ewwel talba attriċi bħala mhix mistħoqqa u għaldaqstant sejra tiċħadha. Madankollu, fid-dawl tan-Nota ta' Riduzzjoni mressqa mid-Direttur waqt is-smiġħ tal-kawża, l-effetti tal-lttra jibqgħu eżegwibbli biss fir-rigward tal-ammont kif hekk imnaqqas (jiġifieri tliet miljun tliet mija u wieħed u tmenin elf ħames mija u disgħa u erbgħin euro – €3,381,549) li mill-istess Nota jidher li kien limitat għad-dazju tas-Sisa u mneħħija kull talba għat-Taxxa dwar il-Valur Miżjud;

Illi, fir-rigward tat-tieni talba attriċi, il-Qorti tibda biex tgħid li fi proċedura mnedija taħt l-Artikolu 466 tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta, l-għan huwa dak li jzomm milli pretensjoni dipartimentali magħmula b'att ġudizzjarju ssir titolu eżekuttiv. Dik il-proċedura speċjali ma taħsibx għal talba bħal din. Minbarra dan, jirriżulta wkoll li l-maħżen b'kulma kien fih inheles mis-siġill dipartimentali u ntradd lura lil K&L. Jirriżultalha wkoll li l-kumpannija attriċi ma nsistietx aktar fuq din it-talba³⁷. Għaldaqstant il-Qorti sejra tiċħad it-tieni talba attriċi bħala mhix ippruvata kif imiss;

Illi l-istess għandu jingħad fir-rigward tat-tielet, tar-raba' u tal-ħames talbiet attriċi, u wkoll billi K&L ma għamlet l-ebda tentattiv li tipprova d-danni li hija tgħid li ġarrbet;"

³³ Xhieda ta' Spettur Ian Abdilla f'paġġ. 550 – 1 tal-proċess.

³⁴ Xhieda ta' Keith Attard fil-kontro-eżami f'paġġ. 582 – 3 tal-proċess.

³⁵ Dok "EA1", f'paġġ. 57 tal-proċess.

³⁶ Affidavit ta' Keith Attard, par. 20, f'paġġ. 56 tal-proċess u xhieda ta' Emanuel Attard f'paġġ. 102 tal-proċess.

³⁷ Ara l-verbal tas-smiġħ tad-29 ta' Jannar, 2009 f'paġġ. 116 tal-proċess. In-Nota ta' Sottomissjonijiet hija siekta f'dan ir-rigward.

5. Rat ir-rikors tal-appell tas-soċjeta` K & L Attard Limited, li permezz tiegħu talbet lil din il-Qorti sabiex tħassar u tirrevoka u tirrevedi s-sentenza tal-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili tat-22 ta' Settembru, 2021, billi tirriforma s-sentenza sabiex l-effetti tal-proċedura taħt l-Artikolu 466 tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta jkun biss titolu eżekuttiv fil-konfront ta' K & L Attard Limited għall-ammont ta' €830,237 bħala *excise duty* u mhux is-somma ta' €3,381,549.00, wara li tikkonsidra u takkolji l-aggravji interposti. Bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi kontra l-appellat.

6. Rat li minkejja li l-appellat ġie debitament notifikat, ma ressaqx tweġiba fil-kawża odjerna, iżda konsidrat li d-Direttur Ġenerali appellat wieġeb fil-kawża 885/2009 li miexja flimkien ma' din, in kwantu l-mertu huwa wieħed konness magħha, tant li parti sostanzjali mill-aggravji fl-appelli tas-soċjeta` rikorrenti fiż-żewġ kawżi huma simili, wieħed jista' jislet il-pożizzjoni tal-appellat.

7. Rat li bis-saħħa tal-emendi li daħlu reċentement permezz tal-Att XXXII tas-sena 2021, il-Qorti ngħatat is-setgħa sabiex tgħaddi għas-sentenza u dan a tenur tal-Artikolu 152(5) tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili (Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta) u wara li rat il-proċeduri bil-miktub, ma tqisx meħtieġ li jingħata smiġħ u għalhekk ser tgħaddi minnufih għas-sentenza;

8. Rat l-atti kollha tal-kawża u d-dokumenti esebiti;

Ikkonsidrat:

9. Illi dan il-każ jitratta talba a tenur tal-Artikolu 466(2) tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta, da parti tas-soċjeta` rikorrenti, sabiex tikkontesta talba magħmula skont l-ewwel subinċiż tal-istess artikolu għall-ħlas mid-Direttur Ġenerali (Dwana), fejn talabha tħallas is-somma ta' €4,576,825, rappreżentanti dazju tas-Sisa u taxxa fuq il-Valur Miżjud (VAT) fuq kwantita` ta' sigaretti u tabakk maħżuna minnha bejn Marzu u Novembru tas-sena 2007. Dan peress li s-soċjeta` rikorrenti appellanti tikkontendi li hija qatt m'akkwistat is-sigaretti in kwistjoni, iżda kienu akkwistati minn terza persuna. Tikkontendi li minkejja li l-intimat kien jaf b'dan, huwa baqa' jinsisti li hija tħallas dan l-ammont permezz tal-ittra uffiċjali in kontestazzjoni sabiex jottjeni titolu eżekuttiv. Għalkemm is-soċjeta` rikorrenti tgħid li hija lesta tħallas għal dawk is-sigaretti li hija xtrat u ġew fil-pussess tagħha, iżda tishaq li m'għandhiex tagħmel tajjeb għannuqqas fl-operat tad-Dipartiment li ppermetta lil terzi jabbużaw mis-sistema. Kwindi titlob lill-Qorti : (i) tiddikjara li l-ammont indikat fl-ittra uffiċjali tal-31 ta' Diċembru, 2007, ta' €4,576,825, mhuwiex effettivament dovut mis-soċjeta` rikorrenti; (ii) tordna lill-intimat jirrilaxxa kull oġġett miżmum fil-pussess tiegħu fi żmien qasir stante li l-merkanzija hija waħda

li tiddeterjora; (iii) tiddikjara lill-intimat responsabbli għad-danni; (iv) tillikwida d-danni konsegwenzjali għal dan il-qbid ingust u żbaljat; u (v) tikkundanna lill-intimat iħallas lis-soċjeta` rikorrenti d-danni hekk likwidati.

10. Id-Direttur intimat wieġeb illi s-soċjeta` rikorrenti hija liċenzjata bħala *tax warehouse keeper* għas-sigaretti u t-tabakk skont il-Kap. 382 tal-Liġijiet ta' Malta, liema liċenzja ġġib magħha numru ta' kondizzjonijiet li ġew miksurra mis-soċjeta` rikorrenti. Għalkemm is-soċjeta` rikorrenti bħala *tax warehouse keeper* kellha l-jedd illi tixtri s-sigaretti u t-tabakk *under duty suspension*, u wara tiddikjara perjodikament mal-intimat l-ammont ta' sigaretti u tabakk li jkun ħareġ mill-*warehouse* u tħallas id-dazju tas-sisa u l-VAT ukoll perjodikament, iżda minn verifiki li saru, is-sigaretti u t-tabakk li s-soċjeta` rikorrenti xtrat *under duty suspension* ma qablux mal-ammonti li ġew dikjarati li ħarġu mill-*warehouse*, magħdud mal-ammonti li kien baqa' fil-*bond*. Mhuwiex komputu tad-Direttur li jieħu ħsieb l-affarijiet tas-soċjeta` rikorrenti jew l-interessi kummerċjali tal-persuni liċenzjati, iżda d-dmir tiegħu skont il-liġi huwa li jħares id-dħul tal-Gvern. Is-soċjeta` rikorrenti naqset milli tiddikjara kull xahar il-merkanzija li ħarġet mill-*warehouse* u tħallas dak li hu dovut fuqha u naqset ukoll milli tħallas it-taxxi dovuti fuq dawk il-kunsinni li tgħid li huma tagħha. Is-soċjeta` rikorrenti għandha kull jedd li tfittex lit-terz għad-danni li kkawżalha, iżda hija tibqa' obligata li tħallas it-taxxi dovuti minnha. Isostni li ladarba nkisru l-kundizzjonijiet tal-liċenzja, it-tabakk u s-sigaretti

li kienu fiċ-ċirkolazzjoni bi ksur tal-liġi kellhom jinżammu. It-talbiet għar-rilaxx u għad-danni m'għandhomx jintlaqgħu peress li ma jaqgħux fil-parametri tal-kawża proposta mis-soċjeta` rikorrenti. Kwindi d-Direttur intimat jisħaq li l-ammont mitlub fl-ittra uffiċjali tal-31 ta' Diċembru, 2007, huwa dovut fl-intier tiegħu u għandha tkun ikkonfermata fl-effetti kollha tagħha.

11. L-ewwel Qorti ċaħdet it-talbiet tas-soċjeta` rikorrenti filwaqt li laqgħet l-eċċezzjonijiet tad-Direttur intimat u ordnat li l-ispejjeż tal-kawża jithallsu mis-soċjeta` rikorrenti.

12. Is-soċjeta` rikorrenti ħassitha aggravata bl-imsemmija sentenza u għalhekk interponiet appell minnha. L-appell tagħha jissejjes fuq tliet aggravji prinċipali:

(I) Apprezzament żbaljat tal-provi prodotti;

(II) L-istqarrija ta' Marvin McKay;

(III) In-ness ta' kawżali bejn dannu u kawża tiegħu.

13. Fl-ewwel aggravju tagħha, is-soċjeta` rikorrenti tilmenta li l-ewwel Qorti għamlet apprezzament żbaljat tal-fatti tal-każ, in kwantu għalkemm huwa minnu li Keith Attard kien verament jagħmel l-ordnijiet tas-soċjeta`

rikorrenti mingħand l-aġenti tas-sigaretti taħt is-sistema ta' *duty suspension*, l-ewwel Qorti inspjegabbilment ma tat l-ebda konsiderazzjoni tal-fatt li Marvin Mckay ammetta *a tempo vergine* li meta huwa kien imur jiġbor l-ordni tas-soċjeta` rikorrenti, huwa kien jagħmel ad insaputa tagħha ordnijiet oħra tas-sigaretti u meta jimla l-*Internal Administrative Accompanying Document* (minn hawn 'il quddiem imsejha IAAD), kien juża abbużivament it-timbru tagħha sabiex il-merkanzija li kienet għalih kienet tidher li nħarġet fuqha, meta hija la tkun ordnat u lanqas ħadet tali merkanzija. Wara l-aġenti kienu jipprezentaw kopja lid-Dipartiment fejn kienu marru s-sigaretti. Iżda fil-fehma tal-appellanti l-ewwel Qorti kkonsidrat b'mod żbaljat tliet fatturi: (i) li hija responsabbli biss għall-ordnijiet magħmula minnha; (ii) l-ordnijiet magħmula minn Marvin Mckay mhumiex responsabbli ta' tagħha peress li (a) l-ordnijiet magħmula min Marvin Mckay ma sarux minnha jew mid-direttur tagħha; (b) saru b'ingann u b'mod abbużiv kif ammess mill-istess Marvin Mckay; (c) is-sigaretti sdoganati minn Marvin Mckay ma kinux ordnati minnha, qatt ma ttieħdu in konsenja sabiex tbigħhom lill-klijenti tagħha u anqas iddaħħlu fl-imħażen (*tax warehouse*) tagħha – fatt skartat mill-ewwel Qorti; u (iii) s-sigaretti ma nstabux ġewwa l-imħażen tas-soċjeta` rikorrenti (fatt ikkonfermat mill-ewwel Qorti). Isegwi li hija ma tista' qatt tkun responsabbli għas-sigaretti li qatt ma ħadet konsenja tagħhom. Minn eżerċizzju mwettaq minn Mark Borg, uffiċjal tad-Dwana u Emanuel Attard, ziju tad-Direttur tas-soċjeta` rikorrenti li kien jieħu ħsieb il-ħlasijiet

tad-dazju dovut minnha, irriżulta li l-ittra uffiċjali taħt l-Artikolu 466 kienet ibbażata fuq 350 IAAD, filwaqt li s-soċjeta` rikorrenti kienet ikkonfermat li ħadet biss 237 IAAD. Kwindi targumenta li jsegwi li l-113 IAAD l-oħra saru bl-abbuż da parti ta' Marvin Mckay. Issostni li dawn tal-aħħar qatt ma kienu ordnati minnha, qatt ma ttieħdu minnha, qatt ma ddaħħlu fil-maħżen tagħha u qatt ma nbigħu lil terzi minnha. Kwindi s-soċjeta` rikorrenti ma setgħetx tirrispondi għal dawn il-113 IAAD.

14. Illi għandu jingħad mal-ewwel li din il-Qorti ma taqbilx mal-ewwel aggravju kif imfisser mis-soċjeta` rikorrenti. Ċertament ma jistax jingħad li l-ewwel Qorti ma tat l-ebda konsiderazzjoni jew ma qisetx l-ammissjoni li saret minn Marvin Mckay fis-sens li kien hu li ħa xi sigaretti b'din is-sistema minn fuq isem is-soċjeta` rikorrenti, tant li għamlet referenza f'dan is-sens ukoll għax-xhieda ta' Emanuel Attard (paġna 93 tal-proċess), għax-xhieda ta' Mark Borġ (paġna 121 tal-proċess) u x-xhieda tal-Ispettur Ian Abdilla (paġna 545 tal-proċess). Madankollu, l-ewwel Qorti, wara li qieset il-provi kollha, waslet għall-konklużjoni li l-argument tas-soċjeta` rikorrenti kien wieħed dgħajjef peress li fl-ewwel lok kien jispetta lilha li tipprova li hija tabilħaqq ma kinitx taf biċ-ċaqliq li kien għaddej fl-imħażen tagħha. Fit-tieni lok, l-ewwel Qorti tat piż ukoll lix-xhieda ta' persuni li ddeskriviet bħala "mhux interessati", li wrew il-fehma li d-dokumentazzjoni li kienet tgħaddi ma' kull transazzjoni ta' bejgħ ta' merkanzija ma setgħetx ma kinitx magħrufa mis-soċjeta` rikorrenti. Fit-

tielet lok l-ewwel Qorti kkonsidrat ukoll li l-ammissjoni ta' Marvin McKay ma kinitx waħda kompluta għaliex, minn kliem l-ispettur dipartimentali Mark Borg, McKay ċaħad li qarraq bis-soċjeta` rikorrenti bl-ammont li hija qiegħda ssostni, liema fattur irriżulta wkoll lill-Pulizija meta nterrogaw lil Marvin Mckay (ara r-rapport tal-Ispettur Ian Abdilla esebit bħala Dok IA1 a fol. 58 tal-proċess 885/2009).

15. Il-fatt li s-soċjeta` rikorrenti ressqet il-proċeduri odjerni in kontestazzjoni tal-ittra uffiċjali maħruġa mid-Direttur appellat, a tenur tal-Artikolu 466 (2) tal-Kap. 12, ifisser li kien jispetta lilha li tressaq provi konvinċenti sabiex turi li t-talba magħmula fl-ittra uffiċjali hija waħda nfondata u kwindi ma kellhiex twieġeb għall-113 IAAD kontestati minnha u dan fuq il-baži tal-prinċipju li min jallega jrid jipprova (ara l-Artikolu 562 tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta, fis-sens li l-obbligu tal-prova jmiss lil min jallega l-fatt). Mentri mill-provi in atti jirriżulta li l-IAADS kollha in kontestazzjoni nħarġu f'isem is-soċjeta` rikorrenti – ara b'eżempju Annex 1A esebit bħala Dok. MBB1A fol. 466 sa 575 tal-proċess; Annex 2 esebit bħala Dok. MBC fol. 587 sa 613 tal-proċess; Annex 3 esebit bħala Dok. MBD a fol. 651 sa 719 u Annex 4 esebit bħala Dok. MBE a fol. 750 sa 783 tal-proċess.

16. Inoltre, illi l-fornituri tas-sigaretti li m'għandhom l-ebda nteress f'din il-kawża, xehdu li l-ordnijiet kollha kien jagħmilhom Keith Attard bħala

direttur tas-soċjeta` rikorrenti. F'dan is-sens hija x-xhieda ta' Carmel Saliba in rappreżentanza tal-kumpanija British American Tobacco Malta Limited, li xehed li kien jaf li d-diretturi tas-soċjeta` rikorrenti kienu ilhom jordnaw u jixtru l-merkanzija mingħandhom għal madwar sbatax-il sena (ara fol. 477). Arthur Ciantar in rappreżentanza tal-kumpanija Charles Grech & Co Limited, xehed li kien ikun Keith Attard li jċempel u jagħmel l-ordni miegħu jew ma' kollega tiegħu u wara ftit ħin kien imur Marvin Mckay li wara li jingħata l-fattura u jħallas kien imur jieħu l-konsenja skont li jkun hemm miktub fuq l-IAAD. Importanti din ix-xhieda peress li meta mistoqsi jekk setgħetx tinbidel u tiżdied l-ordni mill-persuna li jmur jiġbor il-merkanzija, huwa xehed li sabiex isir dan kienet titħassar karta u ssir karta ġdida bl-ammont ġdid miżjud (ara fol. 489) u mhux jinħarġu żewġ karti (kif issostni s-soċjeta` rikorrenti). Kwindi sewwa jgħid l-appellat, li hija inverosimili l-allegazzjoni tas-soċjeta` rikorrenti, peress li l-ordni suppost miżjuda minn Mckay kellha tirriżulta mid-dokumenti tal-istess soċjeta`. Hekk ukoll, ix-xhud Nicola Cachia, in rappreżentanza tal-kumpanija Interbrands Limited, xehdet li l-ordni għas-soċjeta` rikorrenti dejjem kienet issir billi jċemplilha Keith Attard u ħadd aktar ma kien jagħmel l-ordni magħha, hija kienet tipprepara d-dokumenti meħtieġa u wara kien jiġbor ix-xogħol Marvin Mckay. Hija tiċhad kategorikament li kien hemm okkażjonijiet fejn Mckay seta' ċempel sabiex jagħmel xi ordni għas-soċjeta` rikorrenti u lanqas għamel xi ordni meta kien imur jiġbor dak li jkun ordna Keith Attard (ara fol. 495).

17. Din ix-xhieda, li ċertament iddgħajjef it-teži tas-soċjeta` rikorrenti, qajla tista' titwarrab. Isegwi li l-konklużjoni tal-ewwel Qorti li kien Keith Attard li jagħmel l-ordnijiet għas-soċjeta` K&L hija waħda pjuttost loġika, in kwantu fil-konkret ma jirriżultax sal-grad tal-prova meħtieġ kif Marvin Mckay kien jagħmel ukoll ordnijiet f'isem is-soċjeta` appellanti u wisq inqas l-estent tal-allegati ordnijiet. Filwaqt li s-soċjeta` appellanti tikkontendi li Marvin Mckay kien responsabbli għal 113-il IAAD, jibqa' l-fatt li meta l-istess Mckay kien konfrontat bil-figuri allegatament suġġett tal-abbuż imwettaq minnu, huwa deher sorpriż u ċaħad li dan seta' kien l-estent tal-abbuż imwettaq minnu.

18. Hekk ukoll, iċ-ċaqliq tal-merkanzija sdazjata setgħet issir biss fid-dawl tal-fatt li s-soċjeta` rikorrenti kellha liċenzja bħala kustodju ta' maħżen awtorizzat. Dan meta l-liġi fl-Artikolu 8(1) tal-Kap. 382 tal-Liġijiet ta' Malta tipprovdi li:

“8. (1) Il-ħlas ta'dazju fuq oġġetti tad-dazju tas-sisa għandu jithallas mill-persuni li ġejjin:

(a) fir-rigward tat-tluq ta' oġġetti tad-dazju tas-sisa, inkluż tluq irregolari minn arrangament ta' sospensjoni tad-dazju, id-dazju għandu jithallas:

(i) mill-magazzinier awtorizzat, mid-destinatarju reġistrat jew minn kull persuna oħra li tirrilaxxa l-oġġetti tad-dazju tas-sisa jew li f'isimha dawn jiġu rilaxxati mill-arrangament ta' sospensjoni tad-dazju u, fil-każ ta' tluq irregolari minn maħżen tas-sisa awtorizzat, kull persuna oħra involuta f'dak it-tluq.”

L-Artikolu 10(1) tal-istess liġi, fost affarijiet oħra jipprovdi li:

“10. (1) Kustodju ta’ maħżen tas-sisa awtorizzat ikun meħtieġ li:

...

(b) jikkonforma ruħu mal-ħtiġiet preskritti mill-Kummissarju;

(ċ) iżomm, għal kull maħżen tas-sisa awtorizzat, kull rendikont ta’ stokk u ċaqliq ta’ prodotti b’mod preċiż u korrett u li jirrifletti verament l-istokk li hemm fiżikament fil-maħżen tas-sisa awtorizzat”

Filwaqt li r-Regolament 8 tat-Taqsima Ċ tal-Kap. 382 tal-Liġijiet ta’ Malta jipprovdi:

“8. Id-dazju tas-sisa fuq is-sigarretti u fuq it-tabakk hu dovut meta dawn ikunu offruti għal konsum domestiku u dan għandu jithallas mill-kustodju tal-maħżen tas-sisa awtorizzat sa mhux aktar tard mill-15-il jum tax-xahar ta’ wara.”

Hekk ukoll Regolament 12 tar-Regolamenti dwar Ogġetti Dazjabbli, fis-Sitt Skeda tal-Kap. 382 jipprovdi:

“12. (1) Hlief kif provdut xort’oħra b’xi liġi, ogġetti tad-dazju tas-sisa prodotti f’Malta jistgħu jinżammu mill-kustodju ta’ maħżen tas-sisa awtorizzat taħt sospensjoni tad-dazju fil-konfini ta’ maħżen tas-sisa awtorizzat reġistrat.

(2) Dawn l-ogġetti jistgħu jingarru taħt sospensjoni tad-dazju minn stabbiliment ta’ produzzjoni reġistrat għal maħżen tas-sisa awtorizzat ieħor jew maħżen ta’ depożt approvat jew minn maħżen ta’ depożt approvat għal maħżen tas-sisa awtorizzat reġistrat jew maħżen ta’ depożt approvat ieħor u minn dak il-maħżen tas-sisa awtorizzat jew maħżen għal post ta’ tagħbija għall-esportazzjoni bħala merkanzija jew bħala provvisti ta’ abbord jew għall-konsenja lil persuni eżentati kif provdut fl-artikolu 14 tal-Att.

(3) Il-garr tali kollu ta’ ogġetti tad-dazju tas-sisa mingħajr il-ħlas tad-dazju huwa, kemm-il darba l-Kummissarju ma jippermettix mod ieħor, suġġett għall-kondizzjonijiet li ġejjin:

(a) L-oġġetti għandhom jiġu trasportati f'kontenituri jew kollijiet protetti b'għamla ta' sigill approvat mill-Kummissarju jew taħt skorta tad-Dwana, skont id-direttiva tal-Kummissarju fil-każ il-wieħed u l-ieħor; u

(b) L-oġġetti għandhom ikollhom magħhom id-Dokument Amministrattiv Intern Mehmuż (DAIM) kif speċifikat fl-Anness għal dawn ir-regolamenti, iffirmit minn min jikkonsenja u approvat mill-Kummissarju, li għandu jispeċifika l-post minn fejn mibgħuta u l-post għalih konsenjat u l-kwantità u d-deskrizzjoni tal-oġġetti; u

(ċ) dak id-Dokument Amministrattiv Intern Mehmuż (DAIM) kif speċifikat fl-Anness għal dawn ir-regolamenti għandu jiġi ffirmit mill-kunsinnatarju li jiċċertifika li rċieva l-oġġetti jew, fil-każ ta' imbark, mill-uffiċjal tad-Dwana li jiċċertifika li rċieva l-oġġetti abbord; u

(d) id-dazju dovut fuq l-oġġetti għandu jkun protett b'dak il-mod li l-Kummissarju jista' istabbilixxi."

19. Kif ġustament osservat mill-ewwel Qorti, bħala provvedimenti tal-liġi ta' natura fiskali l-interpretazzjoni li trid tingħatalhom hija waħda restrittiva. Kwindi, għaladarba mhux kontestat li s-soċjeta` rikorrenti K & L Attard Limited hija kustodju ta' mażen awtorizzat sabiex tażen oġġetti bid-dazju sospiż, u l-IAADs li fuqhom isejjes il-pretensjonijiet tiegħu d-Direttur appellat (inkluż dawk in kontestazzjoni), jgħajtu lill-istess appellanti, huwa al kwantu loġiku li fid-dawl tal-provi in atti, ġie ritenut li d-dazju tas-sisa dovut fuq is-sigaretti in kwistjoni għandu jithallas mill-istess soċjeta` appellanti. Dan hekk kif ma nstabux l-istess sigaretti suġġett tal-IAADs fil-mażen tal-istess appellanti, il-preżunzjoni loġika hija li dawn is-sigaretti ġew mibjugħa fis-suq domestiku mill-istess soċjeta` appellanti u għalhekk hija għandha twieġeb għalihom. Is-soċjeta` rikorrenti ma rnexxilhiex tegħleb din il-preżunzjoni bl-allegazzjonijiet tagħha bil-provi sal-grad meħtieġ.

20. In kwantu għar-rwol ta' Marvin McKay fi ħdan is-soċjeta` rikorrenti, għalkemm l-istess McKay ma kienx impjegat tagħha, jirriżulta assodat li kienet l-istess soċjeta` rikorrenti appellanti li nkarigat lil Marvin McKay sabiex jassistiha kemm fil-ġbir tal-merkanzija, fejn saħansitra jingħad li kienet tafdal u t-timbru tagħha, kif ukoll fit-tqassim tal-merkanzija akkwistata minnha. Kien jispetta lis-soċjeta` rikorrenti bħala kustodju ta' maħżen, bir-responsabbiltajiet kollha li din il-kariga iġġib magħha, li tassigura li tqabbd nies li tista' tafda, peress li hija tibqa' responsabbli għaċ-ċaqliq ta' merkanzija li jsir f'isimha. Jekk tabilhaqq Marvin McKay kien qiegħed jabbuża minn isem is-soċjeta` rikorrenti bil-għan li jagħmel gwadann personali għalih, mingħajr l-għarfien tagħha, dan is-soċjeta` rikorrenti trid tarah direttament miegħu, iżda l-appellanti ma tistax tabdika mir-responsabbiltà tagħha. Ladarba kienet is-soċjeta` appellanti li applikat sabiex tingħata liċenzja ta' kustodju ta' maħżen awtorizzata, hekk kif ingħatat l-istess liċenzja, hija kienet qiegħda taċċetta r-responsabbiltajiet li din iġġib magħha, fosthom li żżomm rendikont ta' stokk u ċaqliq ta' prodotti b'mod preċiż u korrett, li jirrifletti verament l-istokk li hemm fiżikament fil-maħżen tas-sisa awtorizzata, kif ukoll li tħallas id-dazju tas-sisa fuq is-sigarretti u fuq it-tabakk dovut meta dawn ikunu offruti għal konsum domestiku fi żmien ħmistax-il jum mix-xahar ta' wara. Jirriżulta li s-soċjeta` appellanti kienet midħla sew ta' dawn il-proċeduri.

21. Konsidrat ukoll il-fatt li s-soċjeta` appellanti kienet ilha topera f'dan il-qasam għal aktar minn sbatax-il sena, ċertament kienet midħla sew tal-*bonuses* li kienu jingħataw mid-diversi fornituri li kienu marbuta mal-ammonti li jinxtraw minnha. Din il-Qorti ssib inverosimili li s-soċjeta` rikorrenti ma kinitx intebħet bl-ammont ta' sigaretti li kienu qegħdin jiġu akkwistati u konsegwentement jiċċaqalqu f'isimha, ladarba l-istess bonus li kien jingħatalha kien marbut proporzjonalment mal-ammont ta' sigaretti mixtrija minnha. Għalhekk din il-Qorti ssibha diffiċli wkoll li taċċetta li Marvin McKay seta' aġixxa minn wara dahar is-soċjeta` rikorrenti fl-estent li hija tikkontendi, mingħajr l-għarfien tagħha. Isegwi li din il-Qorti ma ssib xejn x'tiċċensura fl-apprezzament tal-fatti mwettaq mill-ewwel Qorti u l-ewwel aggravju għalhekk ser jiġi miċħud.

22. Immiss li jiġi trattat it-tieni aggravju tas-soċjeta` appellanti, dak fejn tilmenta li l-ewwel Qorti skartat totalment l-istqarrija ta' Marvin McKay. Tislet parti mill-konsiderazzjonijiet magħmula mill-ewwel Qorti, fejn ingħad minnha li, filwaqt li s-soċjeta` rikorrenti tammetti li għandha tħallas parti mill-kreditu pretiż mid-Dipartiment intimat, hija ssostni li dak il-bilanċ li huwa kkontestat, huwa bbażat fuq l-istqarrija tat-terzi. L-appellanti tisħaq li dan mhux eżatt peress li l-pożizzjoni tagħha hija li m'għandhiex tiġi mgjegħla tħallas dazju fuq sigaretti li ma ħadithomx hi u li terzi ammettew li ħaduhom b'abbuż, kwindi d-Direttur appellat kien obligat jinterpella u jitlob responsabbiltà` u ħlas lil Marvin McKay a tenur

tal-Artikolu 466 tal-Kap. 12, fuq dik is-somma tal-113 IAAD li kienu ammessi meħuda mill-istess Marvin McKay. Għalkemm l-ewwel Qorti kkonstatat li kien hemm ammissjoni kemm lill-uffiċjali tad-Dwana, kif ukoll lill-Pulizija, hija naqset milli taċċetta l-istess mingħajr ma tat raġuni valida. Dan meta l-ewwel Qorti aċċettat ukoll li fil-maħżen tagħha ma nstabux sigaretti meta dan ġie ssiġġillat. Kwindi ssostni li l-ewwel Qorti żbaljat meta addebitat l-import tal-113 IAAD in kontestazzjoni bħala perċepiti mis-soċjeta` rikorrenti, meta dawn is-sigaretti qatt ma ttieħdu minnha u kwindi qatt ma ddaħħlu fil-kustodja tagħha u lanqas qatt ma ddaħħlu fil-maħżen tagħha, sabiex b'xi mod tiskatta r-responsabbilta` ta' *tax warehouse keeper*.

23. L-appellanti tilmenta wkoll li minkejja li l-ewwel Qorti għamlet kostatazzjonijiet korretti dwar il-provvedimenti tal-liġi dwar l-obbligi ta' kustodju ta' maħżen, ma setgħet qatt issib responsabbilta` fil-konfront tagħha, konsidrat li din ma setgħet qatt tiskatta fil-każ fejn hija ma rċevietx il-merkanzija fl-imħażen awtorizzati. L-appellanti tikkontesta l-argument tal-appellat fis-sens li ma jstax ikun li ma kinitx taf kemm fil-fatt kienet qiegħda tixtri, jew kemm kien qiegħed jinxtara f'isimha, ladarba kienet qiegħda ttella' l-punti mix-xiri tal-merkanzija, meta l-istess Dipartiment ma kellux uffiċjali biżżejjed sabiex jinżamm rendikont aġġornat u jintalab il-ħlas dovut, b'dan illi kemm l-appellanti u kemm l-appellat setgħu jindunaw qabel bl-abbuż li kien qiegħed iseħħ. Meta d-Dwana talbet rendikont u

sar l-eżerċizzju komparattiv ta' verifika, irriżultat id-diskrepanza u allura ssostni li ma setgħetx tintebaħ dwar is-sistema ta' punti minn qabel. Tinsisti li minkejja li huwa minnu li Keith Attard kien jagħmel l-ordnijiet għan-nom tas-soċjeta` appellanti, meta Marvin McKay kien imur jiġbor il-merkanzija tagħha kien jitlob li jieħu konsenja oħra permezz ta' IAAD separata li ma kinitx tkun ordnata minnha u lanqas kienet tiddaħhal fil-maħżen tagħha, iżda kienu jiġu dikjarati mill-aġent li jkunu nħarġu minnha. Issostni li dan l-abbuż wassal sabiex oltre l-237 IAAD ordnati minnha u li hija taċċetta bħala tagħha, inħarġu 113-il IAAD minn Marvin McKay, li minkejja li kienu dikjarati fuq is-sistema tal-IAAD u tal-maħżen tagħha, kienu jispiċċaw għand l-istess McKay. Dan meta l-istess merkanzija qatt ma daħlet fl-imħażen tagħha u lanqas kellha pussess tad-dokumentazzjoni relattiva. Kwindi dak kien l-abbuż ta' McKay li jisfrutta d-dazju dovut lid-Dwana, li poġġa fl-inkwiet l-istess appellanti u issa ssostni li ngustament qiegħed jintalab il-ħlas tad-dazju mingħandha.

24. L-appellanti turi l-fehma tagħha li żball ieħor tal-ewwel Qorti kien meta ngħad minnha li, bħala riċevitur tal-merkanzija kontestata, hija kienet obligata tħallas it-taxxa fuqha, meta proprju hija qatt ma kienet ir-riċevitur tal-merkanzija kontestata. Targumenta li minn sintezi ta' dak li jimmerita jkun dikjarat bħala titolu eżekuttiv, kif riżultanti mill-eżerċizzju magħmul minn Mark Borg, jirriżulta li minn 59,429,000 sigarett hija effettivament ħallset fuq 19,791,000 sigarett, il-bilanċ ta' sigaretti mertu

tal-investigazzjoni huma ta' 39,638,000. Minn 350 IAAD, jirriżulta li 237 biss kienu dokumentati minnha u għalhekk hija rċeviet 25,570,000 sigarett, filwaqt li għall-bqija tal-113-il IAAD għandu jirrispondi għalihom Marvin McKay. Meta jitnaqqas l-ammont li tħallas minnha, jifdal bilanċ dovut minnha ta' €830,237 bħala dazju u €197,881 bħala VAT, total ta' €1,028,118. Skont l-appellanti dan l-ammont biss jimmerita li jiġi dikjarat bħala titolu eżekuttiv favur id-Direttur appellat u mhux l-ammont ta' €3,381,549.00 kif deċiż mill-ewwel Qorti.

25. Fir-rigward ta' dan it-tieni aggravju, għandu jingħad li huwa fil-parti l-kbira ripetizzjoni ta' dak li ngħad fl-ewwel aggravju. In kwantu f'dan l-aggravju żbaljatament jingħad li l-ewwel Qorti skartat li taċċetta l-ammissjoni ta' Marvin McKay mingħajr ma tat raġuni valida, a skans ta' ripetizzjoni, issir referenza għall-paragrafu 14 ta' din is-sentenza, fejn ingħad li l-ammissjoni tiegħu ma kinitx waħda kompluta. Wara kollox kemm l-uffiċjali tad-Dwana, kif ukoll il-Pulizija, spjegaw fi kliemhom kif McKay deher sorpriż bl-ammont li kien qiegħed jingħad li kien dovut lill-Gvern u li saħaq li ma setax ikun li huwa ħa b'daqshekk minn wara dahar is-soċjeta` rikorrenti (ara xhieda tal-Ispettur Ian Abdilla a fol. 545 tal-proċess). Isegwi li l-argument tal-appellanti fis-sens li d-Dipartiment, a bażi tal-imsemmija ammissjoni, messu fittex lil Marvin McKay fuq l-import tad-dazju dovut għal dawk il-113 IAAD kontestati minnha ma jreġix. Inoltre s-soċjeta` rikorrenti hija kumpanija liċenzjata bħala kustodju ta'

mañzen, u bħala tali hija għandha twieġeb għal dawk l-IAADs li huma maħruġa f'isimha. Jekk Marvin McKay ħareġ uħud mill-IAADs f'isem is-soċjeta` rikorrenti appellanti b'qerq u ħa l-merkanzija għalih innifsu, mingħajr ma tħallas id-dazju dovut, is-soċjeta` appellanti tibqa' responsabbli għall-merkanzija maħruġa f'isimha, b'dan illi kif ingħad mill-ewwel Qorti jkollha dritt ta' rivalsa kontra t-terz (McKay). Hekk ukoll, il-fatt li l-uffiċjali tad-Dwana (Albert Scerri u Mark Borg) ikkonfermaw li semgħu lil McKay jgħid li ħa xi sigaretti minn wara dahar id-Direttur tas-soċjeta` rikorrenti, mingħajr ma kkonferma l-kwantitajiet, ma tantx jista' jingħad li din hija xi ammissjoni li fuqha skatta l-obbligu tad-dipartiment intimat li jfittex lill-istess McKay għall-ħlasijiet dovuti, hekk kif kontestati mis-soċjeta` appellanti jew li l-ammissjoni ta' McKay hija tali li jeżonera lis-soċjeta` appellanti mill-obbligi tagħha li tħallas it-taxxi dovuti.

26. Lanqas ireġi bħala argument il-fatt li l-ewwel Qorti stess ikkonstatat li s-sigaretti suġġett tal-113-il IAAD ma nstabux fil-mañzen tagħha kellu b'xi mod jeżoneraha mir-responsabbilta`. Apparti li l-ewwel Qorti għamlet konstatazzjoni ta' fatt mhux kontestat, li s-sigaretti ma kinux jinsabu fil-mañzen issiġillat mid-Dwana, li kieku tabilhaqq instabu s-sigaretti suġġett tal-113 il-IAAD fil-mañzen tal-appellanti, lanqas kien ikun hemm il-ħtieġa li jintalab il-ħlas dovut fuqhom, peress li sa dak l-istadju d-dazju jkun għadu sospiż skont il-liċenzja tal-istess appellanti bħala kustodju tal-mañzen. Il-fatt li ma kienx hemm is-sigaretti fil-mañzen, meta mill-IAADS

jirriżulta ammonti konsiderevoli ta' konsenji ta' sigaretti favur is-soċjeta` rikorrenti, ifisser li s-sigaretti ħarġu fis-suq mingħajr ma tħallas id-dazju dovut fuqhom. Għalhekk in-nuqqas ta' sigaretti fil-maħżen tas-soċjeta` appellanti ma jikkorraborax il-verżjoni tagħha bl-ebda mod, peress li dan il-fatt fih innifsu ma jwaqqax dak iċ-ċaqliq li jirriżulta mill-IAADS u lanqas ma hija prova li dawk is-sigaretti ma daħlux fil-maħżen tagħha jew li ma nbiegħetx fis-suq.

27. Jiġi ribadit ukoll li kienet l-istess soċjeta` rikorrenti li introduċiet lil Marvin McKay bħala assistent tagħha, li kien awtorizzat minnha li jmur jiġbor is-sigaretti f'isimha mingħand il-fornituri, ħadd ma mponilha din il-persuna. Hija kienet tafda wkoll it-timbru tagħha mal-istess McKay. Għamlet dan minn jeddha u għalhekk kienet hija li ma ħaditx ħsieb li tagħżel persuna bil-għaqaq, denja tal-fiduċja murija lilu. Għalhekk, issa ma tista' twaddab ebda ħtija fuq id-Dipartiment appellat għall-għażliet li għamlet hija stess. Bħala persuna legali bil-liċenzja ta' kustodju ta' maħżen, li tibbenefika mill-akkwist ta' sigaretti taħt sospensjoni ta' dazju, is-soċjeta` appellanti tibqa' marbuta bl-obbligi li jiġu mal-istess liċenzja, hekk kif riżultanti mill-provvedimenti tal-liġi ċitati qabel, fosthom li żżomm rendikont sħiħ ta' ċaqliq ta' sigaretti akkwistati f'isimha, hekk kif riżultanti mill-IAADS. Kwalunkwe nuqqas marbut mal-persuna nkarigata minnha stess li timmaniġġja l-istess IAADS kif suppost, għandha tirispondi għalih l-istess soċjeta` appellanti, ovvjament bid-dritt ta' rivalsa kontra t-terz, kif

spjegat qabel. Tabilhaqq din il-Qorti taqbel mal-analogija tad-Dipartiment appellat fis-sens li permezz tal-IAADS jingħalaq iċ-ċirku, fis-sens li l-ħruġ tal-IAADS f'isem is-soċjeta` rikorrenti debitament ittimbrati u ffirmati minn rappreżentant tagħha jfisser li hija tabilhaqq kienet ir-riċevitur li rċeviet dik il-merkanzija u allura li daħlu fil-kustodja tagħha u konsegwentement li waslu wkoll fil-maħżen tagħha u kwindi tiskatta r-responsabbilta` tagħha għall-ħlas, hekk kif minn verifika tad-Dipartiment irriżulta li s-sigaretti in kwistjoni m'għadhomx fil-maħżen tagħha.

28. B'żieda mal-konsiderazzjonijiet ta' din il-Qorti taħt l-ewwel aggravju f'paragrafu 21 ta' din is-sentenza, tajjeb jingħad ukoll li jibqa' l-obbligu tal-kustodju ta' maħżen awtorizzat li jivverifika l-kwantita` ta' sigaretti li kien qiegħed jordna mingħand il-fornituri ma' dak li kien hemm realment fil-maħżen tiegħu. Fil-fatt, minkejja li Albert Scerri, Assistent Direttur tad-Dwana, jikkonċedi li bħala dipartiment kellu nuqqas ta' mpjegati, jisħaq li d-dmir legali u amministrattiv jibqa' tal-operatur jew negozjant (ara xhieda a fol. 540 tal-proċess). Isegwi li n-nuqqas ta' riżorsi fid-Dipartiment intimat jew nuqqas ta' frekwenza li bihom id-Dipartiment kien jagħmel il-verifiki meħtieġa tal-IAADs, ma jnaqqsu xejn mill-obbligi legali tas-soċjeta` rikorrenti appellanti bħala magażżinier awtorizzat. Jiġi osservat ukoll li l-eżerċizzju li għamel l-uffiċjal tad-Dwana Mark Borg m'għandux jittieħed barra mill-kuntest. Għalkemm l-uffiċjali tad-Dwana għamlu eżerċizzju estensiv li bih għarfu dawk l-IAADs li nstabu "*in trader's records*" jiġifieri saret rikonċiljazzjoni bejn id-dokumenti ppreżentati lid-

Dwana mis-soċjeta` rikorrenti appellanti u dawk l-IAADs li ġew identifikati b`hal “*not in trader’s records*” li rriżultaw mid-dokumenti li kellu fil-pussess id-Dipartiment intimat appellat, mibgħuta lil mill-aġenti, dan l-eżerċizzju m`għandux jittieħed barra mill-kuntest li sar fih, li jiġu verifikati l-ammonti dovuti mis-soċjeta` rikorrenti. Jibqa’ l-fatt li s-soċjeta` rikorrenti ma ġabix provi konvinċenti li bihom ixxejjen il-pretensjonijiet tad-Dipartiment sabiex issostni li l-ammonti mitluba fl-ittra uffiċjali skont l-Artikolu 466 tal-Kap. 12 mhumiex dovuti. Kwindi jibqa’ dovut l-ammont s`niħ pretiż mid-Dipartiment appellat, hekk kif ridott fl-ammont ta’ €3,381,549. Relevanti wkoll huwa l-fatt li minkejja li s-soċjeta` appellanti tirrikonoxxi li d-Dipartiment appellat għandu jingħata titolu eżekuttiv fil-konfront tagħha ta’ €1,028,118 hija baqgħet ma ħallset ebda ammont. Isegwi li r-riforma fit-titolu eżekuttiv kif mitlub fit-tieni aggravju ma jirriżultax b`hala mistħoqq u ser jiġi miċħud.

29. Jonqos li jiġi trattat it-tielet u l-aħħar aggravju tas-soċjeta` rikorrenti, dak tan-ness kawżali bejn id-dannu u l-kawża tiegħu. L-appellanti tikkontendi li, fl-eżerċizzju ġudizzjarju ta’ likwidazzjoni ta’ danni, jittieħdu in konsiderazzjoni tliet elementi fundamentali li jridu jiġu ppruvati: (i) fatt illeċitu mwettaq mill-konvenuti; (ii) danni sofferti mill-attur u (iii) in-ness bejn it-tnejn. Hija ssostni li f’dan il-każ il-fatt illeċitu kkommettjiet Marvin McKay ad insaputa tas-soċjeta` rikorrenti K & L Attard Limited u tal-istess Dwana. Iżda tishaq li ma jeżisti l-ebda ness bejn il-fatt illeċitu u bejn id-danni sofferti mid-Direttur Ġenerali tad-Dwana, li għalih ingustament

għandha tinstab tirrispondi s-soċjeta` rikorrenti. Targumenta li n-nuqqas ta' ness bejn it-tnejn u ċioe` li s-soċjeta` rikorrenti ma wettqet l-ebda fatt illeċitu (li fil-fatt kien imwettaq minn Marvin McKay) għad-dannu riżultanti fin-nuqqas ta' ħlas ta' dazji huma intrinsikament ippruvati f'dan il-każ. L-appellanti ssostni li l-ewwel Qorti nnifisha aċċettat l-argument tagħha meta fissret li jekk id-Dwana waqgħet lura fil-kontrolli tagħha hija ħatja ta' nuqqas u għalhekk hija wkoll responsabbli għaliex damet ma għamlet rendikont tal-IAADs fil-perjodu li Marvin McKay laħaq għamel il-ħsara estensiva li għamel.

30. Fil-fehma ta' din il-Qorti t-tielet aggravju ma jregix in kwantu l-azzjoni odjerna mhix waħda ta' danni. Għalkemm fit-talbiet tas-soċjeta` rikorrenti fir-rikors promotur hemm mitluba li d-Direttur intimat jiġi dikjarat responsabbli għad-danni, kif ukoll talba għal-likwidazzjoni u kundanna ta' ħlas ta' danni, tajjeb li jiġi mfakkar li dawn il-proċeduri ta' rikors skattaw wara ittra uffiċjali maħruġa mid-Dipartiment appellat ai termini tal-Artikolu 466 tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta, fejn intalab mis-soċjeta` rikorrenti appellanti ħlas ta' somma ta' flus rappreżentanti dazju ta' sisa u taxxa fuq il-valur miżjud, fuq sigaretti bejn Marzu u parti minn Novembru, 2007. Is-soċjeta` rikorrenti bħala debitur ġiet notifikata bl-imsemmija ittra uffiċjali li tinkludi dikjarazzjoni maħlufa fejn hija ġiet dikjarata bħala debtriċi tad-Dipartiment. Hija ppreżentat ir-rikors promotur li bih tressqu l-proċeduri odjerni, bil-għan li l-att ġudizzjarju ma jkollux effett ta' ġudikat billi tressaq il-provi sabiex it-talba tad-Dipartiment intimat tiġi dikjarata bħala nfondata.

Jiġi ribadit li s-soċjeta` rikorrenti ma seħħilhiex li tressaq provi sodisfaċenti li t-talba ġudizzjarja tad-Dipartiment intimat kienet waħda nfondata u wisq anqas saru provi ta' danni u għalhekk l-għan aħħari tas-soċjeta` rikorrenti permezz tar-rikors promotur ma ntlew. Madankollu din il-proċedura fiha nnifisha ma tikkontemplax il-possibbiltà li ssir talba ta' danni. Isegwi li kemm it-talba tas-soċjeta` rikorrenti fir-rikors promotur, kif ukoll l-argument ingarbuljat fir-rikors tal-appell, huma mill-aktar inkongruwi u għalhekk lanqas dan l-aħħar aggravju tagħha ma jimmerita l-akkoljiment tiegħu.

Deċide

Għal dawn ir-raġunijiet kollha, tiddisponi mill-appell imressaq mis-soċjeta` rikorrenti K & L Attard Limited, billi tiċhad l-istess u għalhekk tikkonferma s-sentenza appellata tat-22 ta' Settembru, 2021 fl-ismijiet premissi fis-sħiħ. Bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi kontra s-soċjeta` rikorrenti appellanti.

Mark Chetcuti
Prim Imħallef

Giannino Caruana Demajo
Imħallef

Anthony Ellul
Imħallef

Deputat Reġistratur
rm